

JEGYZETEK A SZERZŐRŐL

Dr. Mészáros Sándor 1929-ben született Temerinben. Az elemít és a polgárit szülőhelyén, míg a gimnáziumot Szabadkán, a Tanárképző Főiskolát pedig Újvidéken végezte el. 1952-től történelemtanárként dolgozott Újvidéken és Temerinben.

1954-től az Újvidéki Rádióban a magyar szerkesztőség külpolitikai rovatának a munkatársa.

1956-tól a Tartományi Pártbizottság Történeti Levéltárában levéltárosként kapott munkát.

Közben távhallgatóként az Újvidéki Bölcsészeti Kar Történeti Tanszékén folytatta tanulmányait. Már ekkor, de főleg az eredményes záróvizsga után kisebb–nagyobb lélegzetű szak-, majd tudományos dolgozatokat, tanulmányokat jelentetett meg, tudományos tanácskozásokon vett részt. Doktori disszertációját a Prištinai Egyetemen védte meg.

Később az Újvidéki Egyetem Bölcsészeti Kara Történelemtudományi Intézetének főmunkatársa és magántanára, végül tudományos tanácsosa és rendes tanára. A hetvenes években néhány évig az intézet megbízott igazgatója. A Magyar Tanszéken a magyar nemzet történetének tanára volt hosszú éveken keresztül.

Negyvenévi szorgalmas, eredményekben gazdag munka után a Történelemtudományi Intézetből vonult megérdemelt nyugalomba.

Nyugdíjasként sem hagyott fel a kutatással és a tudományos publikálással.

Jelentősebb munkái:

1965-ben megjelentette Bajcsy–Zsilinszky Endréről szóló tanulmányát a Letopis Matice Srpske társadalomtudományi folyóiratban.

1968-ban megjelent Temerin község monográfiája a XIV. századtól 1941-ig.

1974-ben adta ki A Tanácsköztársaság és a vajdaságiak című könyvét az újvidéki Fórum.

Számos tanulmány mellett, amelyek egy jelentős részét szerb nyelven írta, kiadta doktori értekezését is Radnički pokret u Bačkoj od formiranja Socijaldemokratske partije Ugarske do kraja prvog svetskog rata 1890–1918. /A bácskai munkásmozgalom a Magyarországi Szociáldemokrata Párt megalakulásától az első világháború végéig 1890–1918/ címmel.

Két jelentős könyve a kissebbségi sorsba jutott magyarság küzdelmeivel foglalkozik. Az első: Položaj Mađara u Vojvodini 1918–1929, Novi Sad 1981, a második: Položaj Mađara u Vojvodini 1929–1941, Novi Sad, 1989 /A magyarok helyzete a Vajdaságban 1918–1929, és A magyarok helyzete a Vajdaságban 1929–1941./

Élete utolsó éveiben dr. Mészáros Sándor legújabb kori történelmünk egyik legfájósabb eseményével foglalkozott. Az alig több mint fél évszázaddal ezelőtt, 1944–45 őszén és telén végbement atrocitásokra vonatkozó levéltári dokumentumokat és forrásokat kutatta.

Az eseményekre vonatkozó ismereteink szegényesek, mert a hatalomtartók agyonhallgatással akarták meg nem történné tenni a megtörténtekeket. Ezért mintegy fél évszázadon át nem volt szabad sem tudományosan, sem publicisztikailag foglalkozni a kérdéssel, az áldozatok hozzátartozóit pedig annyira megfélemlítették, hogy sokan még napjainkban sem nagyon mernek beszélni a történekekről.

Kutatásai eredményeképpen 1995-ben Budapesten megjelentette a Holttá nyilvánítva című könyvének első részét, amelyben a bácskai eseményeket dolgozta fel.

Munkájának nagy érdeme, hogy felkutatta a magyarellenességet okozó tényezőkre vonatkozó dokumentumokat, elsősorban a halotti anyakönyvek és a holtta nyilvánítási végzések adatait.

A feltárt anyag egyértelműen bizonyítja, hogy a megtorlások idején elpusztított magyarok messze túlnyomó többsége ártatlan volt. Az áldozatok többségének csak az volt a „bűne”, hogy magyarnak született. A végrehajtókat pedig csak a bosszú és a kegyetlenkedésre való hajlam hajtotta, hisz tetteiket általában önkényesen, minden jogi alapot nélkülözve hajtották végre.

Sajnos ezt a munkát már nem tudta folytatni, nem tudta befejezni.
Kéziratának sajtó alá rendezését másoknak kellett elvégezniük.

Mészáros Sándor

